

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku W. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o wcześniejszą emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2010 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 2 kwietnia 2009 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 2 kwietnia 2009 r. oddalił apelację ubezpieczonej W. C. od wyroku Sądu Okręgowego z 22 grudnia 2008 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji pozwanego z 10 sierpnia 2007 r. odmawiającej jej prawa do emerytury. Sądy ustaliły i oceniły, że ubezpieczona urodzona w 1952 r., posiadająca 18 lat, 5 miesięcy i 27 dni okresów składkowych i 7 lat, 25 dni okresów nieskładkowych, w tym 13 lat, 4 miesiące i 1 dzień pracy nauczycielskiej, nie spełniała warunków prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, w tym rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz na podstawie ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał „na treść art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.” podając, że „prawidłowe zastosowanie art. 24 i art. 46” ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w ustalonym stanie faktycznym sprawy, wymaga „wykładni obowiązujących przepisów, w jakiej sytuacji ubezpieczonemu przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury. Wymaga również wykładni obowiązujących przepisów, czy w związku z powyższym ubezpieczona jest uprawniona do przyznania jej prawa do wcześniejszej emerytury. Zdaniem ubezpieczonej w tej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie pozwoli na prawidłowe ustalenie w przedmiotowej sprawie uprawnień ubezpieczonej. Ponadto przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnione jest w przedmiotowej sprawie rozbieżność orzeczenia Sądu Apelacyjnego z treścią wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2006 r. (sygn. akt I UK 229/05, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 110), w którym Sąd Najwyższy wyraźnie określił, w ślad za przepisami ustawy, kryteria przyznawania wcześniejszej emerytury, zaś w niniejszej sprawie - pomimo spełnienia przez ubezpieczoną tych kryteriów - Sądy obu instancji orzekły w sposób odmienny.”

Po wezwaniu do sprecyzowania wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania poprzez oddzielne sformułowanie podstaw (przesłanek) przedsądu oraz do uzupełnienia wniosku o uzasadnienie tych podstaw, odrębne od uzasadnienia podstaw kasacyjnych (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c., art. 398⁴ § 2 k.p.c., art. 398⁶ § 1 i art. 398⁹ § 1 k.p.c.) wskazano, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (a także ich uzasadnienie) są następujące:

-dokonanie wykładni przepisów art. 24 i art. 46 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez określenie, w jakiej sytuacji ubezpieczonej przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury albowiem Sądy obu instancji - pomimo istnienia ku temu podstaw związanych z przeprowadzonymi dowodami - zinterpretowały te przepisy sprzecznie z wnioskami płynącymi z lektury materiału dowodowego, na niekorzyść ubezpieczonej, mimo braku ku temu podstaw, co stwarza niejasną sytuację prawną nie tylko dla ubezpieczonej lecz również dla innych osób będących w analogicznej sytuacji i zdaniem ubezpieczonej jest to rozwiązanie sprzeczne z treścią wyżej wskazanych przepisów, przy jednoczesnym braku jednolitej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego w tej kwestii; uzasadnia to

stwierdzenie o wystąpieniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego; uzasadnione jest także w związku z tym przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, albowiem pomimo istnienia wyżej wskazanych przepisów w obrocie prawnym już od niemal 12 lat (i ze względu na ogólnikowość ich sformułowań) nie została do tej pory określona linia orzecznicza odnosząca się do szczególnej i wyjątkowej sytuacji, w której znalazła się ubezpieczona, co prowadzi do dowolności orzekania,

-istnienie rozbieżności w orzecznictwie sądów dotyczącym przedmiotowej sprawy, w szczególności znacznych różnic, jakie występują między zaskarżonym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego a wyrokiem Sądu Najwyższego w tej materii z 7 kwietnia 2006 r. (I UK 229/05); zdaniem ubezpieczonej bowiem również z uwagi na tę rozbieżność (odnoszącą się do niezastosowania przez Sąd Apelacyjny kryteriów przyznawania wcześniejszej emerytury określonych przez Sąd Najwyższy) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie pozwoli na prawidłowe zastosowanie wyżej wskazanych przepisów; kryteria zostały określone w rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku; niezastosowanie tych konkretnych kryteriów odnośnie ubezpieczonej stwarza pole do całkowicie dowolnej interpretacji przepisów art. 24 i art. 46 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ze szkodą dla ubezpieczonej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie oparto na podstawie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., która uzasadniałaby przyjęcie jej do rozpoznania.

Wskazana wyżej treść wniosku z jego uzasadnieniem (*in extenso* - łącznie z uzupełnieniem po wezwaniu) sama pokazuje, że wniosek jedynie hasłowo odwołuje się do podstaw przedsądu, gdyż nie spełnia warunków stawianych im w ustawie - art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Cała treść wniosku została tak sformułowana, jakby na przedsądzie Sąd Najwyższy miał dokonać oceny rozstrzygnięcia w sprawie, tymczasem na tym etapie bada się tylko czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedsądu element skargi,

stąd nie zastępują (ani ich uzasadnienie) przesłanek przesądu. Innymi słowy podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Podstawy przesądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. różnią się istotnie. Wniosek zaś kumuluje wiele pojęć i nie wykazuje odrębnie metodycznie i merytorycznie żadnej podstawy z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Wszystko co w nim podano można rozważać tylko w zakresie zwykłej wykładni prawa. Nie stanowi ona jednak podstawy przesądu. W przeciwnym razie funkcja przesądu byłaby bezprzedmiotowa a skarga kasacyjna była powszechną instancją.

Ujmując tę ocenę konkretnie, to wniosek nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., którego nawet nie sformułowano. Chodziłoby zaś o problem jurydycznie doniosły, o ważkim znaczeniu dla systemu lub dziedziny prawa, opracowany na podstawie analizy prawa, orzecznictwa, a nawet doktryny, po której to sam skarżący wprawdzie mógłby się przekonać czy istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien je rozstrzygnąć Sąd Najwyższy.

Co do drugiej podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., to przedmiotem jej zainteresowania jest przepis prawny, ze względu na określoną trudność w jego wykładni (którą należałoby wykazać), lecz nie zastosowanie przepisu w konkretnej sprawie. Z tych przyczyn niewiele więc wnosi dla spełnienia tej podstawy twierdzenie, że w sprawie dokonano wykładni przepisów na niekorzyść ubezpieczonej. Jeżeli przedmiotem zainteresowania tej szczególnej wykładni miałyby być przepisy art. 24 i 46 ustawy z 17 grudnia 1998 r., to z wniosku nie wynika w czym wyrażają się poważane wątpliwości w ich wykładni, wszak przepisy art. 24 i art. 46 są jasne gramatycznie i pragmatycznie. Z kolei twierdzenie o „braku jednolitej linii orzeczniczej” nie zostało w ogóle wykazane konkretnymi orzeczeniami. Natomiast wyrok Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2006 r. (I UK 229/05) nie może być stawiany jak przykład rozbieżnego orzecznictwa sądów w opozycji do zaskarżonego wyroku, gdyż obie sprawy dotyczyły innych stanów faktycznych, a o rozbieżności orzecznictwa można mówić gdy zachodzi odmienna wykładnia prawa (przepisu) i różne stosowanie prawa do tożsamego samego stanu faktycznego.

Podstawa z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. została przywołana we wniosku tylko przez sam przepis, nawet hasłowo nie twierdzi się, że skarga jest oczywiście

uzasadniona. Wymagałoby to samodzielnego (odrębnego od podstaw kasacyjnych) wykazania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ze względu na naruszenie prawa materialnego lub procesowego. Brak jest tego w wniosku. Zachodzi więc związanie ustalonym stanem faktycznym, w którym ustalony staż ubezpieczeniowy ogólny i szczególny nauczycielski nie pozwalał na potwierdzenie prawa do emerytury.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.